

A Volga-vidéki finnugor nyelvek tipológiai adatbázisa

FINNUGOR SZEMINÁRIUM

PÉCS, 2018. 1. 12.

TIMÁR BOGÁTA – ASZTALOS ERIKA – F. GULYÁS NIKOLETT – HORVÁTH
LAURA – SZABÓ DITTA – HAVAS FERENC (ELTE)

Áttekintés

- A projektről
- A projekt előzménye: *Az ugor nyelvek tipológiai adatbázisa*
- Az adatbázis
- Jelenlegi tevékenységek, feladatok, tervek

A Volga-vidéki finnugor nyelvek tipológiai adatbázisa

- NKFI-125282
- 2017. október 1 – 2021. szeptember 30. (48 hónap)
- ELTE BTK Finnugor Tanszék
- *Az ugor nyelvek tipológiai adatbázisa*
(OTKA-104249) c. projekt folytatása
(→ távlati cél: Uráli nyelvek tipológiai adatbázisa)

A Volga-vidéki finnugor nyelvek tipológiai adatbázisa

- vizsgált nyelvek:
 - komi-permják
 - udmurt
 - mezei mari
- areális szempontok a kiválasztásnál
- résztvevők: Havas Ferenc (vezető kutató), Asztalos Erika, F. Gulyás Nikolett, Horváth Laura, Timár Bogáta, Szabó Ditta; anyanyelvi konzulensek
- heti rendszerességű projekttalálkozók

Előzmény: Az ugor nyelvek tipológiai adatbázisa

- 2012–2015
- online adatbázis az ugor nyelvek tipológiai jegyeiről
 - magyar, angol és orosz nyelven
 - morfoszintaktikai kérdések
 - aktuális adatok a vizsgált nyelvekről
- a vizsgált nyelvek: szinjai és szurguti hanti, északi manysi, magyar
- résztvevők: Havas Ferenc (vezető kutató), Csepregi Márta, F. Gulyás Nikolett, Németh Szilvia, Czentnár András

Anyag és módszer

- Az adatok forrása:
 - szakirodalmi források
 - leíró nyelvtanok
 - szövegek
 - elicítált adatok
 - konzultációk
 - terepmunka

A WALS és az UTDB

WALS

- a világ nyelvei
- nem cél az egyes nyelvek részletes tipológiai bemutatása
- kb. 192 paraméter
- fonológia, morfológia, szintaxis, lexikon

UTDB

- egy nyelvcsalád (bizonyos ágai) – mikrotipológia
- az ugor (Volga-vidéki finnugor, uráli...) nyelvek főbb morfoszintaktikai jegyeinek lehető legteljesebb bemutatása
- kb. 213 paraméter
- morfológia, szintaxis

Az adatbázis (utdb.elte.hu)

Üdvözljük az Ugor Nyelvek Tipológiai Adatbázisának honlapján! (OTKA K 104249)

Welcome to the Ugric Typological Database! (OTKA K 104249)

Добро пожаловать на вебсайт Типологической базы данных угорских языков! (OTKA K 104249)

Az adatbázis használata: szerkezet

- Tudnivalók
 - az adatbázis felépítése, források, átírási és glosszázási elvek, licenz, hivatkozási segédlet
- Keresés
- Témakörök (böngészés)
- Nyelvek
- Irodalom
- Szerzők
- Kapcsolat

Az adatbázis használata: szerkezet

Typological Database of the Ugric Languages

Főoldal | **Tudnivalók** | **Keresés** | **Témakörök** | **Nyelvek** | **Irodalom** | **Szerzők** | **Kapcsolat**

Üdvözljük Az ugor nyelvek tipológiai adatbázisának honlapján!

Az adatbázis morfológiai, morfológiai, morfoszintaktikai és szintaktikai tipológiai jegyeket vizsgál, mind strukturálisakat, mind szórendeket – ezeket a továbbiakban paramétereknek nevezzük. Paramétereink száma meghaladja a 200-at, készletük a jövőben, ahogy a vizsgált nyelvek száma is, tovább bővíthető.

Az uráli nyelvek tipológiai adatbázisának létrehozására irányuló gondolat hivatalosan először 2005 nyarán, a X. Nemzetközi Finnugor Kongresszuson (Joskar-Ola, Mari El, Oroszország) hangzott el, amikor Havas Ferenc ismertette erre vonatkozó tervzetét. A következő fontos dátum 2008 ősze: ekkor folyt le a Bécsi Egyetemen egy, a tervzet megalapozására irányuló speciális nemzetközi konferencia (<http://www.univie.ac.at/urtypol/conf.html>), jeles finnugristák és tipológusok részvételével. A konferencia egyik legfontosabb konklúziója az volt, hogy az egész nyelvcsalád tipológiai feldolgozása csak végcél, az első lépésnek egy meghatározott nyelvekre és nyelvészeti tematikára szorítkozó próbaprojektumnak (pilot project) kellene lennie. A tervezés 2010-ben a XI. Nemzetközi Finnugor Kongresszuson (Piliscsaba, Magyarország), egy workshop keretében folytatódott.

A próbaprojektum megvalósítására a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Finnugor Tanszékén került sor: a magyarországi Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok (OTKA) keretében három éves kutatási támogatást nyertünk el (OTKA K 104249; 2012. 10. 01. – 2015. 09. 30.). A Havas Ferenc vezette 5 fős kutatócsoport munkájának eredményeképpen jött létre Az ugor nyelvek tipológiai adatbázisa, mely 2015 őszétől szabadon hozzáférhető.

Bejelentkezés

Felhasználónév *

Jelszó *

- Új jelszó igénylése

Bejelentkezés

Ajánlott linkek

Az adatbázissal kapcsolatos publikációk és előadások: <http://finnugor.elte.hu/index.php?q=ugadat>

Az adatbázis használata: szerkezet

A mezei mari fonémák rendszere és jelölésük:

	zárhangok			réshangok		zár-rés hangok		pergőhangok		közelítőhangok	
	felpattanó zárhangok		nazálisok							mediális	laterális
	zöngés	zöngétlen	zöngés	zöngés	zöngétlen	zöngés	zöngétlen	zöngés	zöngétlen	zöngés	zöngés
bilabiális	b	p	m	w							
labiodentális					(f)						
alveoláris	d	t	n	z	s		(c)				l
posztalveoláris				ž	š		č	r			
palatális			ń							j	l'
veláris	g	k	ŋ		(x)						

Az adatbázis használata: szerkezet

A glosszák

A példamondatok glosszázása során kis eltérésekkel a lipcsei glosszázási szabályzat ajánlásait követjük. Az alább található rövidítésjegyzéken felül a következőkre hívjuk föl a figyelmet:

Az alábbi morfológiailag jelöletlen formákat nem glosszázzuk:

- A névszórágózás során a nominatívuszt és a jelöletlen akkuzatívuszt nem glosszázzuk.
- A névszórágózás során nem glosszázzuk az egyes számot, a kettes és többes számot feltüntetjük:

(1) űs-n (északi manysi)

város-lat

'városban'

(2) űs-et-n (északi manysi)

város-pl-lat

'városokban'

- A birtokos személyragozás jelölésekor, amennyiben a birtok egyes számú, azt nem jelöljük, a kettes és többes számot feltüntetjük. Ha a többesjel nem szegmentálható, akkor a birtok száma a szótóhoz közelebb esik, a birtokosé pedig a záróelem:

Az adatbázis használata: szerkezet

Typological Database of the Ugric Languages

[Főoldal](#)[Tudnivalók](#)[Keresés](#)[Témakörök](#)[Nyelvek](#)[Irodalom](#)[Szerzők](#)[Kapcsolat](#)

Szinjai hanti

A hanti (osztják) nyelv az uráli (ezen belül a finnugor) nyelvcsaládba tartozik, a manysival és a magyarral együtt alkotja a nyelvcsalád ugor ágát. Az ugor ágon belül a hanti és a manysi nyelv egy csoportot alkot, ezt (utalva a nyelvek beszélőinek lakóhelyére) obi-ugornak nevezik.

A hantik Oroszországban, Nyugat-Szibériában, az Ob középső és alsó folyásán és mellékfolyóinak partján élnek. Lakóhelyeik közigazgatásilag a Tyumenyi és a Tomszki Területhez tartoznak. Többségük lakóhelye a Tyumenyi területen lévő Hanti-Manysi Autonóm Körzet-Jugra területén van. Kisebb részük ettől északra, a Jamal-Nyenyec Autonóm Körzetben, legkeletebbi csoportjuk pedig a Tomszki Területen él (Csepregi 2011 [1998]: 6).

A hantik lélekszáma a 2010-es népszámlálás szerint 30.943 fő volt. A megkérdezettek közül 9584-en mondták, hogy tudnak hantiul. Ők feltehetőleg hanti nemzetiségűek, de ez a statisztikából nem derül ki. Tehát a hantiknak mintegy egyharmada beszéli anyanyelvét (vö. Lewis et al. 2015).

A hantik nagy területen élnek kis csoportokban, egymástól távol, ezért a nyelvjárásaik között olyan jelentős hangtani, alaktani, szintaktikai és lexikai különbségek vannak, melyek már akadályozzák a távolabbi nyelvjárások közötti megértést. A hanti nyelvjárásokat északi, déli és keleti csoportra szokás osztani. Az északi csoport az Ob-torkolattól nagyjából az Ob és az Irtis összefolyásáig terjed. A mára már kihalt déli nyelvjárásokat az Irtis és mellékfolyói, a Demjanka és a Konda mentén beszélték. A keleti nyelvjárásokat a középső Ob és mellékfolyói partján beszélik. Ezek a vahi-vaszjugani, a szurguti és a szalimi.

Az északi hanti nyelvváltozat további nyelvjárásokra és alnyelvjárásokra tagolódik, melyek a következők: obdorszki, suriskári, kazimi, közép-obi (serkáli) (Honti 1984: 13–16, 1988: 148–149; Csepregi 2009: 7). Más forrásokban suriskári helyett berjovói nyelvjárásról beszélnek (Nikolaeva 1999a: 3), a szinjai hanti ennek egyik altípusa.

A szinjai hantik közigazgatásilag a Jamal-Nyenyec Autonóm Körzet Suriskári járásában élnek, a Szinja folyó völgyében, a vidék központja Ovgort falu (Ruttkay-Miklós 2011).

2011-ben a szinjai hantik lélekszáma a folyóvidéken 1429 fő volt, a terület lakosságának 79%-a. Az itt élők réntartással és halászattal foglalkoznak, a réneket télen a falvak környékén lévő erdőkben tartják, nyáron az Urál-hegységbe terelik. Nyáron a falvak kiürülnek, a lakosság másik része leköltözik az Ob-parti halásztelepekre (Csepregi 2009: 8; Ruttkay-Miklós 2011).

Az adatbázis használata: szerkezet

- Dobrushina, Nina, van der Auwera, Johan, Goussev, Valentin. 2013 The Optative. Dryer, Matthew S., Haspelmath, Martin (eds.) *The World Atlas of Language Structures Online* Leipzig: Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology. URL (Accessed on 2014-02-06.)
- Gugán, Katalin. 2013 Aspektus és akcióminőség a szurguti hantiban. PhD értekezés. Szeged. URL (Accessed on 2015-09-10.)
- Kiefer, Ferenc, Gyuris, Beáta. 2006 Szemantika. Kiefer, Ferenc (ed.) *Magyar nyelv* Budapest: Akadémiai Kiadó. 175–221.
- Haader, Lea. 2000a Az alárendelő összetett mondatok. Keszler, Borbála (ed.) *Magyar grammatika* Budapest: Tankönyvkiadó. 472–530.
- Haader, Lea. 2003 Az összetett mondat. Kiss, Jenő, Pusztai, Ferenc (eds.) *Magyar nyelvtörténet* Budapest: Osiris Kiadó. 260–267.
- Hadrovics, László. 1969 A funkcionális magyar mondattan alapjai. Budapest: Akadémiai Kiadó
- Haspelmath, Martin. 2013 Negative Indefinite Pronouns and Predicate Negation. Dryer, Matthew S., Haspelmath, Martin (eds.) *The World Atlas of Language Structures Online* Leipzig: Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology. URL (Accessed on 2014-03-07.)

Az adatbázis használata: szerkezet

Szerzők

A kutatócsoport tagjai:

Havas Ferenc (vezető kutató, a paraméterleírások szerkesztője/szerzője)

Csepregi Márta (senior kutató, a szurguti hanti paraméterértékek szerzője)

F. Gulyás Nikolett (junior kutató, a színjai hanti és a magyar adatok szerzője)

Németh Szilvia (junior kutató, az északi manysi adatok szerzője)

Czentnár András (segédkutató)

Adatközlők:

Gyinyiszlamova, Szvetlana (északi manysi)

Kajukova, Ljudmila (szurguti hanti)

Lelhova, Fedoszja (színjai hanti)

Longortova, Marina (színjai hanti)

Onyina, Szofia (színjai hanti)

Közreműködők:

Duboveckaja, Alina (fordító, orosz nyelv)

Lados Dénes (informatikai háttér)

Az adatbázis használata: keresés

- mire kereshetünk:
 - paraméterek szerint
 - kulcsszavak szerint
 - nyelvek szerint
- összetett keresés:
 - egyszerre több paraméter/kulcsszó
- az eredmények:
 - táblázatos forma
 - az értékek kódjának magyarázata

Az adatbázis használata: keresés

Typological Database of the Ugric Languages

Főoldal Tudnivalók **Keresés** Témakörök Nyelvek Irodalom Szerzők Kapcsolat

Keresés az adatbázisban

Nyelv

- ☐ Magyar
- ☐ Szinjai hanti
- ☐ Szurguti hanti
- ☐ Északi manyisi

Condition group 1

Kulcsszó
- Any -

Parameter
- Any -

Condition group 2

Kulcsszó
- Any -

Parameter
- Any -

Add condition **Remove condition**

Alkalmazás

Az adatbázis használata: keresés

Főoldal Tudnivalók Keresés Temakörök Nyelvek Irodalom Szerzők Kapcsolat

Keresés az adatbázisban

Nyelv

- ☐ Magyar
- ☐ Szinjai hanti
- ☐ Szurguti hanti
- ☐ Északi manysi

Condition group 1

Kulcsszó

- Any -

tár

tárgy

tárgyas ige

tárgyas igék

tárgyas igeragozás

tárgyas ragozás

tárgyas szerkezet

tárgyi

társhatározás

társhatározó

társhatározó(i)

* Északi manysi Szinjai hanti Szurguti hanti Magyar

Az adatbázis használata: keresés

Főoldal	Tudnivalók	Keresés	Témakörök	Nyelvek	Irodalom	Szerzők	Kapcsolat
---------	------------	---------	-----------	---------	----------	---------	-----------

Tárgy kifejezése

A **tárgy** (transzítív ige érintettje,[1]patience, P, direct object, DO) **kifejezése** agenst (tudatos, aktív cselekvőt) és tranzitív állítmányi igét tartalmazó mondatokban többféle módon megvalósulhat.[2] Az alapvető különbség abban van, hogy egy nyelv a tárgy főnévi vagy névmási kitételén (és ennek adott esetben tárgykénti megformálásán, például tárgyesetbe tevésén) kívül ismer-e más eszközt is a tárgy jelölésére. Ilyenek lehetnek az igei egyeztetés eszközei, valamint az igétől (részben) független morfológiai elemek, továbbá a kötelező szórend, és mindezek alkalmazása lehet (teljes egészében vagy részben) kötelező vagy fakultatív. A típus megállapításához az első és a második személyű tárgyat tartalmazó mondatokat is figyelembe kell venni.

Típusok:

PNPonly: A nyelvben a tárgy *kizárólag* egy főnév vagy önálló névmás kitételével jelezhető, és – az esetleges kötelező szórendet kivéve – más morfoszintaktikai eszköz ugyanerre a funkcióra nincsen.[3]

PNPobl: A nyelvben a tárgyat egy főnév vagy önálló névmás kitételével kötelező jelezni, de ezen kívül más eszköz is van a tárgy jelölésére.[4]

PNPnonobl: A nyelvben a tárgyat egy főnév vagy önálló névmás kitételével lehetséges, de nem kötelező jelezni.[5]

PNPpor: A tárgyat csak abban az esetben jelzi más eszköz, ha egy főnév vagy önálló névmás révén nincsen jelezve a mondatban.[6]

+Agr: A nyelvben a tárgyra utal az ige morfoszintaktikai egyeztetése[7].

+Clit: A nyelvben a tárgyra klitikum[8] utal.

Típusok

Magyar: PNPnonobl + Agr
Szurguti hanti: PNPnonobl + Agr
Szinjai hanti: PNPnonobl + Agr
Északi manyisi: PNPnonobl + Agr

Az adatbázis használata: keresés

Főoldal
Tudnivalók
Keresés
Témakörök
Nyelvek
Irodalom
Szerzők
Kapcsolat

Számjelölés előfordulása

A számjelölés előfordulási típusait az alanyesetben (alapalakban), grammatikai eszközökkel történő főnévi többesjelölésen (nominal plurality marking) mint prototípuson keresztül jellemezzük.

A **kötelezőség** szempontjából három érték lehetséges: *jelöléshiány*, *fakultatív jelölés*, *kötelező jelölés*. A kötelezőség alól lehetnek kivételek, amikor is a főnév többességét nem vagy nem alanyesettel jelölik. Ezek között a leggyakoribb a számnevek és egyéb mennyiségjelölők melletti helyzet, illetve a főnév generikus (nem-referenciális) használata, de lehetnek más kritériumok is, például a birtokos szerkezetek. Az ilyen rendszerszerű kivételeket nem tekintjük a fakultatívitás jelének,[1] de a szöveges kommentárban felsoroljuk őket.

Egyes nyelvekben a főnevek többesjelölése a cselekvőképességi hierarchiában elfoglalt helyüktől függ. A **cselekvőképesség** (animacy) foka szempontjából első megközelítésben *élő (emberi)* versus *élettelen* megkülönböztetés adódik, azzal a megjegyzéssel, hogy a nem-emberi élőket a nyelvek egy része az emberekkel, más része az élettelenekkel analóg módon kezeli. Végző elemzésben azonban a következő finomabb hierarchia figyelhető meg a nyelvekben: *rokonsági megnevezések > egyéb emberek > „magasabbrendű” állatok > „alacsonyabbrendű” állatok > elkülöníthető (megszámolható) élettelen dolgok > el nem különíthető (meg nem számolható) élettelen dolgok*. A > jel értelmezése: ha egy kategória tekintetében a többesjelölés kötelező, akkor minden előtte (töle balra) álló kategória tekintetében is az.

Típusok:

NoPlmk: A nyelv nem rendelkezik grammatikai jelöléssel a többes szám számára.

OptPlmk: A nyelvben a pluralitás grammatikai jelölése fakultatív.

Típusok

Magyar: OblPlmk
Szinjai hanti: OblPlmk
Északi manyisi: OblPlmk
Szurguti hanti: OblPlmk

Hivatkozások

- Haspelmath, Martin. 2013 Occurrence of Nominal Plurality. Dryer, Matthew S., Haspelmath, Martin (eds.) *The World Atlas of Language Structures Online* Leipzig: Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology. URL (Accessed on 2014-02-25.)

Az adatbázis használata: keresés

Kulcsszó

- Any -

Parameter

- Any -

Add condition

Remove condition

Alkalmazás

*	Északi manysi	Szinjai hanti	Szurguti hanti	Magyar
Kijelölő jelzői alakulat (tárgyi)	RelPro & RCnonO	RCnonO	RCnonO	RelPro & CorrelPro
Mutató és személyes névmások nem-alanyi funkcióban	NonSgPP~DemNonSubj	PPNonAnim~DemNonSubj	PP~DemNonSubj	PPNonAnim~DemNonSubj
Tárgy kifejezése	PNPnonobl + Agr	PNPnonobl + Agr	PNPnonobl + Agr	PNPnonobl + Agr
Funkciójelölés főneveknél (P)	Neutr / NoPMa	A nyelvben a tárgyat egy főnév vagy önálló névmás kitételével lehetséges, de nem kötelező jelezni; A nyelvben a tárgyra az ige morfoszintaktikai egyeztetése utal.		
Funkciójelölés névmásoknál (P)	PAff / NoPMark	Neutr & PAff	Neutr / PAff / NoPMark	PAff

Az adatbázis használata: keresés

Tárgy kifejezése (szinjai hanti)

PNPnonobl: A nyelvben a tárgyat egy főnév vagy önálló névmás kitételével lehetséges, de nem kötelező jelezni.

Agr: A nyelvben a tárgyra utal az ige morfoszintaktikai egyeztetése.

(1) mā nanjen űjat-l-em.
én te.ACC ismer-PRS-OBJ.1SG
'Én ismerlek téged.' (S. O.)

(2) mā miša űjat-l-əm.
én Misa ismer-PRS-OBJ.1SG
'Én ismerem Misát.' (S. O.)

(3) mā lijlal űjat-l-em.
én űk.ACC ismer-PRS-OBJ.1SG
'Én ismerem űket.' (S. O.)

(4) nan lijlal sam-a taj-l-ellan? sam-a taj-l-ellam.
te űk.ACC szív-LAT tart-PRS-PL.OBJ.SG szív-LAT tart-PRS-PL.OBJ.1SG
'Te szereted űket? Szeretem.' (S. O.)

A szinjai hantiban létezik tárgyas és tárgyatlan ragozás (Onina 2009, Nikolaeva 1999a, 1999c, Rédei 1965: 54–70, Honti 1984, Sz. Kispál – F. Mészáros 1980: 34–44). A tárgyas ragozás a tárgy számára (egyes, kettes, többes) utal (S. O.). A kettes és többes számú tárgyakra vonatkozó igeragok homonimák, E/3-ben mindhárom számú tárgynál azonos (-əl(i), -li) igeragot használnak. Dalrymple és Nikolaeva (2011: 145–155) és Nikolaeva (1999a: 64–76) szerint a tárgyas igeragozás használata részben az információszerkezet által, részben grammatikailag motivált. A tárgyas ragozás használata nem a tárgy határozottságától, hanem annak topikálisitásától függ; a nem topik szerepű tárgy mellett alanyi. a topik szerepű tárv mellett tárvas ragozást használnak. A tárvas ragozásnál a tárv sokszor nem

Hivatkozások

- Dalrymple, Mary, Nikolaeva, Irina. 2011 Objects and information structure. Cambridge: Cambridge University Press
- Sz. Kispál, Magdolna, F. Mészáros, Henrietta. 1980 Északi osztják kresztomátia. Budapest: Tankönyvkiadó
- Honti, László. 1984 Chrestomathia Ostiacica. Budapest: Tankönyvkiadó
- Nikolaeva, Irina. 1999c Object Agreement, Grammatical Relations, and Information Structure. *Studies in Language* 23: 341–386.
- Dalrymple, Mary, Nikolaeva, Irina. 2011 Objects and information structure.

Az adatbázis használata: keresés

Főoldal Tudnivalók Keresés Témakörök Nyelvek Irodalom Szerzők Kapcsolat

Keresés az adatbázisban

Nyelv

- ☐ Magyar
- ☐ Szinjai hanti
- ☐ Szurguti hanti
- ☐ Északi manyi

Condition group 1

Kulcsszó
- Any -

Parameter
Tárgy kifejezése

Condition group 2

Kulcsszó
- Any -

Parameter
Számjelölés előfordulása

Add condition **Remove condition**

Alkalmazás

Az adatbázis használata: keresés

Nyelv

- ☐ Magyar
- ☐ Szinjai hanti
- ☐ Szurguti hanti
- ☐ Északi manysi

Condition group 1

Kulcsszó
- Any -

Parameter
Tárgy kifejezése

Condition group 2

Kulcsszó
- Any -

Parameter
Számjelölés előfordulása

Add condition **Remove condition**

Alkalmazás

*	Szurguti hanti	Északi manysi	Szinjai hanti	Magyar
Számjelölés előfordulása	OblPlmk	OblPlmk	OblPlmk	OblPlmk
Tárgy kifejezése	PNPnonobl + Agr	PNPnonobl + Agr	PNPnonobl + Agr	PNPnonobl + Agr

Typological Database of the Ugric Languages (OTKA 104249)

Az adatbázis használata: böngészés

- a Témakörök menüpontnál
- az adatbázis összes paraméterének felsorolása
- egyszerre egy paramétert lehet lekérdezni

Az adatbázis használata: böngészés

- Alárendelt alapszórend (S, V, O)
- Állítmányi mellékevek
- Antipasszív szerkezetek
- Applikatív szerkezetek
- Artikulus és mutató névmás konfigurációja
- Artikulusi esetek száma
- Aspektusjelölés
- Asszociatív többes
- Aszimmetrikus standard tagadás altípusai
- Az adpozíciós szintagma belső viszonyai
- Az állítmányi hasonlító szerkezet rendje
- Birtokjelölés a habitív szerkezetben ←
- Birtokképző főnevek
- Birtokos kifejezés szerkezete főneveknél
- Birtokos kifejezés szerkezete névmási birtokos esetén
- Birtokos névmások szórendje
- Birtokos osztályozás
- Birtokos személyjelölők szemantikai megoszlása
- Birtokos személyjelölők szintaktikai megoszlása főnévi birtokos mellett
- Birtokos személyjelölők szintaktikai megoszlása névmási birtokos mellett
- Birtokos szórend
- Birtokos szórend

Az adatbázis használata: böngészés

Typological Database of the Ugric Languages

[Főoldal](#) [Tudnivalók](#) [Keresés](#) [Témakörök](#) [Nyelvek](#) [Irodalom](#) [Szerzők](#) [Kapcsolat](#)

Birtokjelölés a habitív szerkezetben

Habitív szerkezet (vagy predikatív birtoklás, predicative possession) a birtoklás fennállását állító kijelentő szerkezetet értünk, „valakinek van valamije” jelentéssel. Az ilyen szerkezetnek legáltalánosabban tekintve három összetevője van: a birtokos, a birtok és a birtoklás tényét kifejező nyelvi elem vagy elemek. Olyan mondatokat veszünk figyelembe, amelyek elidegeníthető birtokot tartalmaznak, és az adott nyelvben a birtoklás fennállásának megállapítására szolgáló legáltalánosabban használt kifejezőmódot képviselik. Ez a paraméter csupán arra kérdez rá, hogy az adott nyelv ily módon megállapított habitív szerkezeteiben a **birtok** morfológiailag meg van-e jelölve.[1]

Típusok:

NoAff: A birtokon nincs affixum.

PossSuff: Kötelező szuffixum a birtokon, amely pusztán a birtokolságot jelzi.

PossSuffPx: Kötelező szuffixum a birtokon, amely a birtokossal egyezteteti a birtokot.

PossPref: Kötelező prefixum a birtokon, amely pusztán a birtokolságot jelzi.

PossPrefPx: Kötelező prefixum a birtokon, amely a birtokossal egyezteteti a birtokot.

+ jellel két érték összekapcsolható, ha a kettő mindig együtt, & jellel, ha nem egyszerre, de nagyjából egyforma gyakorisággal fordul

Típusok

Magyar: PossSuffPx
Szinjai hanti: NoAff
Szurguti hanti: NoAff

Jelenlegi tevékenységek, feladatok, tervek

- Az udmurt, komi-permják és mezei mari paraméterértékek folyamatos kidolgozása
- Az egyes nyelveknél használt átírási rendszer kidolgozása (nyelvenként kisebb-nagyobb eltérések)
- Glosszázási kérdések megvitatása
- Technikai jellegű problémák orvoslása, az adatbázis áthelyezése az egyetemi szerverre
- Formai javítások
- Konferenciák:
 - CIFU 2020 → szimpózium (proposal elfogadva): *Current issues in the syntactic typology of Uralic languages*
 - Finnugor Szeminárium 2018
 - SLE 2018, Syntax of the World's Languages 8

Hivatkozások

Dryer, Matthew S. 2001. *Matthew Dryer's Typological Database* Buffalo: Department of Linguistics, University at Buffalo. <http://linguistics.buffalo.edu/people/faculty/dryer/dryer/database>

Dryer, Matthew S. – Haspelmath, Martin (eds.) 2013. *The World Atlas of Language Structures Online*. Leipzig: Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology. <http://wals.info/>

Michaelis, Susanne Maria – Maurer, Philippe – Haspelmath, Martin & Huber, Magnus (eds.) 2013. *Atlas of Pidgin and Creole Language Structures Online*. Leipzig: Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology. <http://apics-online.info/>

OUL. Ob-Ugric Database: analysed text corpora and dictionaries for less described Ob-Ugric dialects. http://www.oudb.gwi.uni-muenchen.de/index.php?abfrage=welcome_oudb&navi=about_oudb

Köszönjük a figyelmet!

utdb.elte.hu